

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Boks 5, St. Olavs Plass
0130 Oslo

Ved: Regelverkskontoret

Deres ref:

Vår ref: 15/7173

Vår dato: 18.12.15

Avklaring av hvem som anses omfattet av EØS forordningen 883/2004 og om det å være omfattet av EØS forordningen betyr at 1) person fritt kan ta med seg sykepenger innen EØS – uavhengig av formålet med reisen og 2) uavhengig av hvor personen er bosatt.

NAV Internasjonalt, oppfølgingsseksjonen fikk i mars 2015 avklart ulike problemstillinger knyttet til spørsmål om praktisering av folketrygdlovens § 8-9 for personer som er bosatt i EØS området og som ønsker å reise på ferie innenfor og/eller utenfor EØS-området. (se 15/148) Vi trenger nå en avklaring på brukergruppen bosatt Norge.

Det vi ber om en avklaring på er pkt. A-C som vi mener er riktig forståelse:

A) Alle EØS borgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelse regnes som omfattet av forordningen og kan ta med seg sykepenger til annet EØS land uavhengig av hvor de er bosatt. Søknad om utenlandsopphold er ikke nødvendig.

B) Det er ikke nødvendig for NAV å ta stilling til hvor senter for livsinteresser er i sykepenge-saker som gjelder EØS-borgere bosatt i Norge. Fordi retten til ytelsen er opparbeidet som arbeidstaker i Norge og personen er som følge av dette medlem i folketrygden.

C) Norsk statsborger bosatt Norge og medlem i norsk trygd er ikke å anse som omfattet av EØS forordning 883/2004. De må derfor om å søke om å beholde sykepenger under utenlandsopphold. Personen vil være omfattet av forordningen i forbindelse med flytting og/eller arbeid i andre EØS land.

Bakgrunn:

NAV Internasjonalt har utstrakt kontakt med NAV kontorer og vi erfarer stor usikkerhet om hvem som vurderes omfattet av EØS forordningen 883/2004 og hvordan slike saker løses i praksis. Vanlige henvendelser er: spørsmål om utenlandsopphold for EØS-borgere bosatt i Norge – har denne gruppen lov å oppholde seg fritt i EØS området (uavhengig av lengde og formål med reise). Når dette er avklart vil etaten lettere kunne vurdere om en bruker må søke

NAV INTERNASJONALT //

Postadresse: Postboks 8138 Dep. // N-0033 OSLO

Besøksadresse: Hagegata 23 // 0653 Oslo
Tel: 21 07 37 00 // Faks: 21 07 37 01

www.nav.no //

om å beholde sykepengar under utenlandsopphold uavhengig av hvor de er bosatt. Avklaringen vil kunne føre til en likere praksis i etaten.

Vi har fått henvendelse fra NAV kontor hvor sykepengar under utenlandsopphold er avslått og KA har sendt sak i retur med tilbakemelding om at saken må tas opp til ny vurdering fordi NAV kontoret ikke har vurdert hvor personen har sitt senter for livsinteresser. Denne praksis forutsetter at rett til sykepengar i utlandet kun gjelder de som har senter for livsinteresser i annett EØS land, altså som regnes som bosatt i annett EØS land i henhold til forordningen. Vi mener at retten til å ta med seg sykepengar under utenlandsopphold gjelder alle EØS borgere uavhengig av om de er bosatt i Norge eller annett EØS land. Slik vi forstår forordningen brukes metoden for å avgjøre hvor en person har sitt senter for livsinteresser hovedsakelig når institusjoner er uenige om hvor en person anses bosatt – og som regel for gruppen personer uten arbeid. Dette for å sikre at en person er medlem i en medlemsstat og for å kunne fastslå lovvalg.

I forbindelse med at Oppfølgingsseksjonen ved NAV Internasjonalt fra 01.01.16 flyttes til tjenestelinjen skal nye grensesnittrutiner utarbeides. Før dette kan gjøres er vi avhengige av å få problemstillingen avklart.

Spørsmålet om hvilke saker er omfattet av EØS-regelverket vil fortsatt ha stor betydning - også etter at NAV Internasjonalt nedlegges. For å forhindre forskjellsbehandling og ivareta rettsikkerheten er det viktig at NAV kontorene kan følge et regelverk som er lett å tolke.

Lovgrunnlag:

Forordning 883/2004, art. 21: «1. En forsikringstager eller hans familiemedlemmer, som er bosatt eller opholder sig i en annett medlemsstat end den kompetente medlemsstat, har rett til kontantytelser fra den kompetente institusjon etter den lovgivning, der gjelder for denne institusjon.»

Ut ifra ordlyden i denne artikkelen kan også personer som ikke er bosatt i et annett EU/EØS-land påberoper seg forordningen.

Forordning 883/2004 gjelder for «personer, der er statsborgere i en medlemsstat.» Forordningen selv inneholder ingen vilkår om et sentrum for livsinteresser i utlandet. Vår kommentar: i våre saker hvor person er medlem i folketrygden som følge av arbeid foreligger det ingen tvist om lovvalg. Derfor mener vi at det ikke er nødvendig å foreta en vurdering av hvor personen har sitt senter for livsinteresser.

Hovednr 45, rundskriv kap. 8 art. 8.7.2: Innledningsbestemmelsene til forordning 883/2004 legger vekt på at det skal være vide muligheter til å eksportere trygdeytelser og bevege seg fritt mellom landene som er tilknyttet forordningen.

Europaparlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EG av 29. april 2004 om EØS-borgere og deres familiemedlemmers rett til å bevege og oppholde seg fritt på medlemsstatenes område.

Hovednr 45, art.1.2.4 står det: Etter forordningen er det i all hovedsak arbeid som er avgjørende for om og hvor en person er trygdedekket. Hvor vedkommende er bosatt har i denne forbindelse underordnet betydning.

Her fremgår også at bosetting er av særlig betydelse for ikke yrkesaktive personer som etter forordningen skal være omfattet av lovgivningen i bosettingslandet.

Videre står det i 1.2.4 at bosetting er av særlig betydning for ikke-yrkesaktive personer, som etter forordningen skal være omfattet av lovgivningen i bosettingslandet.

Slik tenker vi:

Yrkesaktive er medlem i det landet hvor de jobber. Trygderettigheter er opparbeidet som følge av inntektsgivende arbeid. Norge er det kompetente land, hvor person er bosatt er sekundært. Vi mener at det derfor ikke er nødvendig å ta stilling til hvor en person har sitt senter for livsinteresser, nettopp fordi retten til sykepenger er opptjent som følge av arbeid og ikke bosetting. Det foreligger ingen tvist om lovvalg, derfor mener vi at det ikke er nødvendig å foreta en vurdering av hvor personen har sitt senter for livsinteresser.

Vi mener videre at bevegelsesdirektivet åpner for at EØS borger bosatt i Norge fritt kan ta med seg sykepenger til annet EØS land uten å søke om å beholde sykepenger under utenlandsopphold.

Vi mener at en person som i utgangspunktet har benyttet seg av retten til fri bevegelse ved å flytte til Norge og har opptjent seg trygderettigheter her, også skal kunne ta med seg disse rettighetene tilbake over grensa, uavhengig av formålet med oppholdet (ferie/behandling/andre ting).

Erfaringsmessig kan utenlandssaker deles inn i følgende kategorier:

1. Statsborger i annet EØS-land, bosatt i utlandet, pendler til Norge på arbeid. Oftest ikke fast bosted i Norge, evt. hybeladresse eller c/o hos arbeidsgiver. Oppholder seg i utlandet under sykdom. Disse brukere tilhører NAV Internasjonalt.
2. Statsborger i annet EØS-land, bosatt med adresse i Norge, men har ektefelle og barn eller annen nærmeste familie i utlandet. Disse deler ofte tiden mellom to land, og oppholder seg i Norge når de jobber, men reiser hjem til familien når de har fri. De tilhører ofte lokalt NAV-kontor på grunn av norsk adresse, men sakene deres havner ofte hos NAV Internasjonalt da de i mange tilfelle oppholder seg i utlandet under sykdom. Det er hvor de faktisk oppholder seg

mens de er syke som avgjør hvor saken skal behandles. Hvis de er i Norge, skal saken behandles lokalt.

3. Statsborger i annet EØS-land, bosatt i Norge med barn / ektefelle her. Reiser ofte til opprinnelseslandet for å besøke slekt. Sykdom kan oppstå under ferie der, eller de kan foretrekke å oppholde seg der under sykdom og få medisinsk behandling der. Varigheten av oppholdet avgjør om saken bør flyttes til NAV Internasjonalt.

Vår vurdering er at alle disse kategoriene faller inn under EØS-regelverket og dermed ikke skal vurderes etter folketrygdloven §8-9. Vi ber om at Regelverkskontoret gir en tilbakemelding på problemstillingene over.

Med hilsen

Thore Hansen
Direktør

Torun Mølstad
Avdelingsdirektør